

RAAP-RAPPORT *rapportnummer*

Zes plangebieden in Renesse
Gemeente Schouwen-Duiveland
Een archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland

Titel: zes plangebieden in Renesse, gemeente Schouwen-Duiveland; een archeologisch onderzoek

Status: concept

Datum: *datum_maand*

Auteur: drs. M.S. de Waal

Bestandsnaam:

Projectcode: SKLH

Projectleider: drs. M.S. de Waal

Projectmedewerker: drs. G. Eggermont

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: 437

ARCHIS-waarnemingsnummers:

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummers/CIS-codes: Hogezoom 100: 7129; Hogezoom 141b: 7131; Kabellaarsweg 2: 7133; Lindelaan 25: 7135; Kromme Reke 9: 7134; Hogezoom 175: 7132

Autorisatie: drs. I.A. Schute

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Gemeente Schouwen-Duiveland heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2004 archeologisch onderzoek uitgevoerd op 6 verschillende locaties te Renesse in de gemeente Schouwen-Duiveland. Voor 3 locaties, te weten Hogezoom 100, Hogezoom 141b en Kabellaarsweg 2, is bureauonderzoek met inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Voor de locaties Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175, gelegen in de historische kern van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015), is bureauonderzoek met controlerend veldonderzoek uitgevoerd. Het veldonderzoek vond plaats op 28 en 29 juli 2004.

Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herstructurering die plaats vindt in Renesse, waarbij sloop van bestaande bebouwing en nieuwbouw binnen de zes plangebieden voorzien is.

Voor de locaties Hogezoom 100, Hogezoom 141b en Kabellaarsweg 2 was het doel van het onderzoek te onderzoeken of er archeologische waarden in de plangebieden aanwezig zijn die schade (kunnen) ondervinden van bodemingrepen in kader van de ontwikkeling van de terreinen. Voor de locaties Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175 was het doel van het onderzoek eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan. Bovendien moest onderzocht worden in welke mate eventueel aanwezige archeologische resten schade zouden kunnen ondervinden van bodemingrepen in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouwwerkzaamheden, en welke vorm van archeologisch vervolgonderzoek, gericht op het exact in beeld brengen van eventueel aanwezige archeologische resten in de ondergrond van het plangebied, is het meest wenselijk zou zijn.

Tijdens de veldonderzoeken in de plangebieden Hogezoom 100, Hogezoom 141b, Kabellaarsweg 2, Lindelaan 25 en Hogezoom 175 zijn geen archeologische resten aangetroffen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd mits zij niet dieper reiken dan de tijdens het veldonderzoek bereikte boordieptes. Derhalve worden voor deze plangebieden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan. De voorkeursvarianten van de gemeenteraad voor de inrichting van de plangebieden Kabellaarsweg 2 en Lindelaan 25 kunnen op archeologische gronden uitgevoerd worden.

Tijdens het controlerend booronderzoek in plangebied Kromme Reke 9 is door middel van 3 boringen één archeologische vindplaats aangetroffen in het noordelijk deel van het plangebied. Hier zijn in 2 boringen tussen ca. 1,1 en 1,6 m –Mv archeologische indicatoren waargenomen. Waarschijnlijk gaat het om een concentratie materiaal die bij de (Nieuwe tijd) bewoning aan de Kromme Reke hoort. De gaafheid en conservering van de vindplaats lijken niet erg goed te zijn. De omvang van de vindplaats kon tijdens het controlerend booronderzoek niet vastgesteld worden.

Gezien de vraag van de gemeente om archeologisch onderzoek de inrichtingsmogelijkheden van het nog open erf in het plangebied te laten aantonen is archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleufonderzoek wenselijk. Voor dit onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat goedgekeurd moet worden door het bevoegd gezag. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan worden bepaald of archeologische begeleiding van eventueel toekomstige sloop- en graafwerkzaamheden, of inpassing/behoud van de aangetroffen archeologische waarden, dan wel een uitgebreide, volledige archeologische opgraving van de aangetroffen resten raadzaam is.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Gemeente Schouwen-Duiveland heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2004 archeologisch onderzoek uitgevoerd op 6 verschillende locaties te Renesse in de gemeente Schouwen-Duiveland (figuur 1). Voor 3 locaties, te weten Hogezoom 100, Hogezoom 141b en Kabbelaarsweg 2, is bureauonderzoek met inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Voor de locaties Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175, gelegen in de historische kern van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015), is bureauonderzoek met controlerend veldonderzoek uitgevoerd. Het veldonderzoek vond plaats op 28 en 29 juli 2004.

Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herstructurering die plaats vindt in Renesse, waarbij een aantal bedrijven uit de kern van Renesse verplaatst zullen worden naar een nieuw bedrijventerrein. Ook de huidige brandweergarage zal worden verplaatst. De vrijgekomen locaties zullen worden ingevuld met nieuwbouw. Eén van de vrijgekomen locaties zal worden gebruikt voor nieuwbouw van de brandweergarage. Voor de voorgenomen herstructurering dienen twee bestemmingsplannen te worden herzien. Ten behoeve van deze planherzieningen diende door middel van archeologisch onderzoek te worden bepaald of de geplande ontwikkelingen op archeologische gronden mogelijk zijn.

Het archeologisch onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Er zijn voor het onderzoek verschillende vraagstellingen geformuleerd voor locaties binnen en voor locaties buiten de historische kern van Renesse. Voor de locaties Hogezoom 100, Hogezoom 141b en Kabbelaarsweg 2, gelegen buiten de historische kern van Renesse, is onderzocht of er archeologische waarden aanwezig zijn die schade (kunnen) ondervinden van bodemingrepen in kader van de ontwikkeling van het terrein. Voor de locatie Kabbelaarsweg 2 waren twee inrichtingsvarianten voorgesteld waarvan onderzocht moest worden welke, vanuit archeologisch oogpunt, de meest wenselijke was en of de voorkeursvariant van de gemeenteraad uitgevoerd zou kunnen worden.

Voor de locaties Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175, gelegen binnen de historische kern van Renesse waren de volgende vraagstellingen geformuleerd:

- Wat is de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
- In welke mate zouden eventueel aanwezige archeologische resten schade kunnen ondervinden van bodemingrepen in het kader van de sloop en nieuwbouwwerkzaamheden?
- Welke vorm van archeologisch vervolgonderzoek, gericht op het exact in beeld brengen van eventueel aanwezige archeologische resten in de ondergrond van het plangebied, is het meest wenselijk?

Voor de locatie Lindelaan 25 waren twee inrichtingsvarianten voorgesteld waarvan onderzocht moest worden welke, vanuit archeologisch oogpunt, de meest wenselijke was en of de voorkeursvariant van de gemeenteraad uitgevoerd zou kunnen worden.

1.2 Plangebieden en archeologische verwachting

1.2.1 Hogezoom 100

Plangebied Hogezoom 100 ligt aan de Hogezoom, ten zuidwesten van de historische kern van Renesse (figuur 2). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 42.445/415.630. Het perceel staat kadastraal bekend onder gemeente Westerschouwen, sectie H, nummer 884. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als tuincentrum. Bijna het volledige plangebied is van bebouwing en oppervlakteverharding voorzien. De voorgenomen ingrepen betreffen hier sloop van de bestaande bebouwing en nieuwbouw van 3 woningen. Deze woningen zullen volgens de gemeente Schouwen-Duiveland samen een oppervlakte van ca. 2250 m² beslaan. Het grootste deel van het plangebied zal worden ingericht als tuin.

De opdrachtgever kon geen informatie verschaffen over de verwachte diepte van de bodemingrepen. Volgens de eigenaar van Hogezoom 100 kan er voor de nieuwbouw gefundeerd worden op platen waardoor de bodemverstoring niet meer dan 1,0 m -Mv zal bedragen. Zelfs wanneer er kelders gerealiseerd worden reikt de bodemverstoring naar verwachting niet dieper dan 3,0 m -Mv.

1.2.2 Hogezoom 141b

Plangebied Hogezoom 141b ligt aan de Hogezoom, direct ten zuiden van de Vroonweg, ten zuidwesten van de historische kern van Renesse (figuur 3). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 43.137/416.847. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als terrein van de gemeentewerken. Bijna het volledige plangebied is van bebouwing en oppervlakteverharding voorzien. De voorgenomen ingrepen betreffen hier

sloop van de bestaande bebouwing en bouw van de nieuwe brandweergarage. De omvang van dit plangebied bedraagt ca. 3250 m².

De opdrachtgever kon geen informatie verschaffen over de verwachte diepte van de bodemingrepen. Gezien het feit dat in buurt nergens dieper gefundeerd is dan 1,0 m -Mv is deze verwachting voor Hogezoom 141b overgenomen. Zelfs wanneer er kelders gerealiseerd worden zal de bodemverstoring naar verwachting niet dieper reiken dan 3,0 m -Mv.

1.2.3 Kabellaarsweg 2

Plangebied Kabellaarsweg 2 ligt aan ingesloten tussen de Kabellaarsweg en de Hogezoom, ten zuidwesten van de historische kern van Renesse (figuur 4). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 42.998/416.495. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als bedrijf voor bouwmaterialen. Bijna het volledige plangebied is van bebouwing en oppervlakteverharding voorzien. De voorgenomen ingrepen betreffen hier sloop van de bestaande bebouwing en nieuwbouw van vijf woningen. De omvang van het plangebied, zoals het door de gemeente was opgegeven, bedraagt ca. 2164 m². Voor de herinrichting van de locatie Kabellaarsweg 2 zijn twee varianten voorgesteld. De inrichtingsvarianten zijn vrijwel gelijk wat betreft de locatie van de voorgenomen nieuwbouw. De varianten verschillen voornamelijk in de locaties van de aan te leggen oppervlakteverharding. Wat betreft de te verwachten bodemverstoring zijn er derhalve geen noemenswaardige verschillen tussen beide varianten. De inrichtingsvarianten bestrijken een groter oppervlak dan het door de gemeente opgegeven perceel Kabellaarsweg 2.

De opdrachtgever kon geen informatie verschaffen over de verwachte diepte van de bodemingrepen. Volgens de eigenaar van Hogezoom 100 kan er voor de nieuwbouw gefundeerd worden op platen waardoor de bodemverstoring niet meer dan 1,0 m -Mv zal bedragen. Zelfs wanneer er kelders gerealiseerd worden reikt de bodemverstoring naar verwachting niet dieper dan 3,0 m -Mv.

1.2.4 Lindelaan 25

Plangebied Lindelaan 25 ligt ingesloten tussen de Lindelaan en een natuurgebied, in het noordoosten van de historische kern van Renesse (figuur 5). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 43.525/417.365. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als vervoer- en containerbedrijf. Het volledige plangebied is van bebouwing en oppervlakteverharding voorzien. De voorgenomen ingrepen betreffen hier sloop van de bestaande bebouwing en nieuwbouw van vijf woningen. De omvang van het plangebied, zoals het door de gemeente was opgegeven, bedraagt ca. 1760 m². Voor de herinrichting van de locatie Lindelaan 25 zijn twee varianten voorgesteld. De varianten verschillen voornamelijk in de locatie van de nieuwbouw in het noordelijk deel van het plangebied. Een

variant voorziet in de aanleg van vier woningen op een rij aan de rand van het natuurgebied. De door de gemeenteraad voorgestelde variant betreft een meer gelijkmatige verdeling van de geplande woningen over het noordelijk deel van het plangebied (zie figuur 5). Beide inrichtingsvarianten voorzien bovendien in nieuwbouw op de plaats van de huidige bebouwing. De inrichtingsvarianten bestrijken een groter oppervlak dan het door de gemeente opgegeven perceel Lindelaan 25.

De opdrachtgever kon geen informatie verschaffen over de verwachte diepte van de bodemingrepen. Volgens de eigenaar van Lindelaan 25 kan er voor de nieuwbouw gefundeerd worden op platen waardoor de bodemverstoring niet meer dan 1,0 m -Mv zal bedragen. Zelfs wanneer er kelders gerealiseerd worden reikt de bodemverstoring naar verwachting niet dieper dan 3,0 m -Mv.

1.2.5 Kromme Reke 9

Plangebied Kromme Reke 9 ligt aan de achterzijde van de bebouwing van Kromme Reke 9 die direct ten oosten van de kerk in de historische kern van Renesse ligt (figuur 6). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 43.698/417.191. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als achterplaats van het perceel Kromme Reke 9. Bijna het volledige plangebied is van bebouwing en oppervlakteverharding voorzien. De voorgenomen ingrepen en de diepte ervan zijn niet bekend. Archeologisch onderzoek moet de inrichtingsmogelijkheden van het nog open erf aantonen. De oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 195 m².

1.2.6 Hogezoom 175

Plangebied Hogezoom 175 ligt aan de Hogezoom, binnen de historische kern van Renesse (figuur 7). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 64G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 43.377/417.058. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als tuin en tuinpad. Een klein deel van het plangebied is van oppervlakteverharding voorzien. Archeologisch onderzoek moet de inrichtingsmogelijkheden van het nog open erf aantonen. Volgens de eigenaar van het terrein betreffen de voorgenomen ingrepen sloop van de bestaande bebouwing en uitbreiding van de naastgelegen doe-het-zelfzaak. De omvang van het plangebied bedraagt ca. 23 m².

De opdrachtgever kon geen informatie verschaffen over de verwachte diepte van de bodemingrepen. Volgens de eigenaar van Hogezoom 175 kan er voor de nieuwbouw gefundeerd worden op platen waardoor de bodemverstoring niet meer dan 1,0 m -Mv zal bedragen. Zelfs wanneer er kelders gerealiseerd worden reikt de bodemverstoring naar verwachting niet dieper dan 3,0 m -Mv.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Voor de zes plangebieden is een bureauonderzoek en een veldonderzoek uitgevoerd. Voor de locaties buiten de historische kern van Renesse, Hogezoom 100, Hogezoom 141b en Kabellaarsweg 2, is bureauonderzoek met inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Voor de locaties binnen de historische kern, Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175, is bureauonderzoek met controlerend veldonderzoek uitgevoerd.

De bureauonderzoeken en de inventariserende en controlerende veldonderzoeken zijn uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in de door de Provinciaal Archeoloog van Zeeland, drs. R.M. van Dierendonck, opgestelde Programma's van Eisen (versie maart 2004) en in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Voorafgaand aan het veldonderzoek is voor elk plangebied een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit de plangebieden geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de geo(morfo)logische en bodemkundige kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij de plangebieden is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd. Bovendien is het Zeeuws Archeologisch Archief van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) te Middelburg geraadpleegd en is de AWN Zeeland benaderd voor het raadplegen van lokale amateur-archeologen.

2.2 Resultaten

2.2.1 Geologie en geomorfologie

Geologisch gezien bestaat de ondergrond van alle plangebieden uit Jonge Duin- en Strandzanden op Oude Duin- en Strandzanden met lokaal voorkomen van Afzettingen van Duinkerke, (en mogelijk) Hollandveen en/of Afzettingen van Calais (RGD, 1970; code S6). Doordat de meeste plangebieden in de bebouwde kom liggen zijn er geen exacte geomorfologische gegevens beschikbaar. Waarschijnlijk bevinden de locaties zich in een zone met lage kustduinen met bijbehorende vlakten en laagten, vlakten ontstaan door afgraving en/of egalisatie van duinen of kustduinglooiingen (DLO-Staring Centrum/RGD, 1991; codes 3L7, 2M49 of 4H16). Plangebied Hogezoom 100 ligt in een zone met kustduinglooiing (DLO-Staring Centrum/RGD, 1991; code 4H16).

2.2.2 Bodem

Voor de meeste plangebieden zijn geen bodemkundige gegevens beschikbaar. Naar alle waarschijnlijkheid liggen zij in een zone met leemarm en zwak lemig fijn zand (DLO-Staring Centrum/Stiboka, 1994; code pZg21: beekerdgronden). Plangebied Hogezoom 100 ligt in een zone met leemarm en zwak lemig fijn zand (DLO-Staring Centrum/Stiboka, 1994; code pZg21: beekerdgronden).

2.2.3 Bewoningsgeschiedenis/Archeologie

Hogezoom 100

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd binnen het plangebied. Op enige afstand van het plangebied (ca. 1,5 km) bevindt zich de historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015). Ca. 800 m ten oosten van het plangebied bevinden zich de resten van een laat-middeleeuwse motte of vliedberg (waarnemingsnummer 20167). Ca. 500 m ten oosten van het plangebied is een concentratie vroeg-middeleeuws en post-middeleeuws aardewerk aangetroffen. Mogelijk is dit materiaal door bemesting met stadsvuil hier terechtgekomen (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 1). Iets meer naar het oosten zijn de resten van een nederzetting of huisplaats te vinden waarvan de datering globaal tussen de 10^e en 12^e eeuw ligt (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 2). Op ca. 800 m ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich een post-middeleeuwse huisplaats waar puin en post-middeleeuwse scherven (majolica en laat steengoed), glas en pijpekoppen zijn aangetroffen (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 45). Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 2. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het plangebied in de 19^e eeuw niet van bebouwing voorzien was. De kaart van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) geeft geen informatie voor het plangebied. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

Hogezoom 141b

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd binnen het plangebied. De historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015) bevindt zich op ca. 500 m ten noordoosten van het plangebied. Binnen ca. 500 m ten noorden van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummer 36931) zou zich een verhoging, mogelijk behorend bij een motte, hebben bevonden. Tijdens een veldcontrole in 1998 is echter vastgesteld dat het terrein vergraven is. Op ca. 500 m ten zuiden van het plangebied bevindt zich een kleine concentratie waar voornamelijk laat- maar ook post-middeleeuws scherfmateriaal is aangetroffen (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 44). Ca. 600 m ten zuidwesten is een concentratie klein puin, pijpenkoppen en post-middeleeuwse scherven aangetroffen. Dit materiaal zou mogelijk opgebracht kunnen zijn (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 46). Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 3. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813), de kaart

van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het plangebied in de 19^e eeuw niet van bebouwing voorzien was. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

Kabellaarsweg 2

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd binnen het plangebied. De historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015) bevindt zich op ca. 800 m ten noordoosten van het plangebied. Op ca. 875 m ten noordwesten van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummer 36931) zou zich een verhoging, mogelijk behorend bij een motte, hebben bevonden. Tijdens een veldcontrole in 1998 is echter vastgesteld dat het terrein vergraven is. Op ca. 1125 m ten zuidoosten van het plangebied zijn, waarschijnlijk tijdens een bodemkartering in 1947, fragmenten laat-middeleeuws aardewerk aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 20312). Op ca. 150 m ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een kleine concentratie waar voornamelijk laat- maar ook post-middeleeuws scherfmateriaal is aangetroffen (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 44). Ca. 200 m ten zuidwesten is een concentratie klein puin, pijpenkoppen en post-middeleeuwse scherven aangetroffen. Dit materiaal zou mogelijk opgebracht kunnen zijn (Van Kekem, red., 2003: vindplaats 46). Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 4. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813), de kaart van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het plangebied in de 19^e eeuw niet van bebouwing voorzien was. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

Lindelaan 25

Plangebied Lindelaan 25 bevindt zich binnen een terrein van hoge archeologische waarde. Dit is de historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015). Renesse staat bekend als ringdorp. De Lindelaan vormt een deel van deze ring. Mogelijk was er in 1207 al een kapel aanwezig. In deze historische kern bevindt zich de laat-middeleeuwse kerk (ARCHIS-waarnemingsnummer 31129). Binnen 1000 m ten oosten van de kern bevindt zich een terrein met de resten van Slot Moermond (monumentnummer 11281 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-007) uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Binnen ca. 300 m ten westen van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummer 36931) zou zich een verhoging, mogelijk behorend bij een motte, hebben bevonden.

Tijdens een veldcontrole in 1998 is echter vastgesteld dat het terrein vergraven is. Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 5. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813), de kaart van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het plangebied in de 19^e eeuw niet van bebouwing voorzien was. Het valt buiten de oude ring-kern van Renesse. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

Kromme Reke 9

Plangebied Kromme Reke 9 bevindt zich binnen een terrein van hoge archeologische waarde. Dit is de historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015). Renesse staat bekend als ringdorp. Mogelijk was er in 1207 al een kapel aanwezig. In deze historische kern bevindt zich de laat-middeleeuwse kerk (ARCHIS-waarnemingsnummer 31129). Plangebied Kromme Reke 9 ligt aan de oostkant van de kerkring. Binnen 1000 m ten oosten van de kern bevindt zich een terrein met de resten van Slot Moermond (monumentnummer 11281 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-007) uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Binnen ca. 500 m ten westen van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummer 36931) zou zich een verhoging, mogelijk behorend bij een motte, hebben bevonden. Tijdens een veldcontrole in 1998 is echter vastgesteld dat het terrein vergraven is. Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 6. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813), de kaart van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het perceel Kromme Reke 9, waarachter het plangebied direct gelegen is, in de 19^e eeuw bebouwd was. Het plangebied zelf was waarschijnlijk niet van bebouwing voorzien. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

Hogezoom 175

Plangebied Hogezoom 175 bevindt zich binnen een terrein van hoge archeologische waarde. Dit is de historische kern (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) van Renesse (monumentnummer 13398 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-015). Renesse staat bekend als ringdorp. Mogelijk was er in 1207 al een kapel aanwezig. In deze historische kern bevindt zich de laat-middeleeuwse kerk (ARCHIS-waarnemingsnummer 31129). Binnen 1000 m ten oosten van de kern bevindt zich een terrein met de resten van Slot Moermond

(monumentnummer 11281 op de AMK Zeeland; CMA-code 64G-007) uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Op ca. 250 m ten westen van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummer 36931) zou zich een verhoging, mogelijk behorend bij een motte, hebben bevonden. Tijdens een veldcontrole in 1998 is echter vastgesteld dat het terrein vergraven is. Deze vindplaatsen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 7. Raadplegen van het Zeeuws Archeologisch Archief en de AWN voor informatie van lokale amateurs leverde geen informatie op met betrekking tot recente archeologische waarnemingen in of nabij het plangebied. Bestudering van de Kadastrale minuut (1813), de kaart van de gemeente Renesse door Kuyper (1866) en historisch kaartmateriaal (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) heeft aangetoond dat het plangebied in de 19^e eeuw niet van bebouwing voorzien was. Het valt buiten de oude ring-kern van Renesse. Kaarten van voor 1800 van Renesse zijn niet aanwezig in het gemeentearchief van Schouwen-Duiveland.

2.2.4 Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) geldt voor alle plangebieden een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden.

Op grond van de inventarisatie van archeologische, historische, bodemkundige en geo(morfo)logische gegevens gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Op de Jonge Duin- en Strandzanden (tot ca. 3,5 m -Mv) kunnen archeologische resten verwacht worden uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Op het veen, dat zich mogelijk tussen 6-7 m -Mv bevindt, kunnen theoretisch bewoningssporen uit de IJzertijd en/of de Romeinse tijd aangetroffen worden. Op de Oude Duin- en Strandzanden kunnen, afhankelijk van de hoogteligging, archeologische resten voorkomen uit het Neolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen.

De locaties Lindelaan 25, Kromme Reke 9 en Hogezoom 175 bevinden zich in de historische (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd) kern van Renesse (CMA-code 64G-015; monumentnummer 13398). De trefkans voor het aantreffen van archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd is in deze plangebieden derhalve zeer hoog. Aangezien de locatie Hogezoom 141b zich op kleine afstand van de historische kern bevindt zou de kans op laat-middeleeuwse sporen hier ook nog hoog kunnen zijn. Dit geldt niet voor de locaties Kabbelaarsweg 2 en Hogezoom 100, die zich op grotere afstand van de historische stadskern bevinden. De archeologische verwachting voor oudere (dan laat-middeleeuwse) sporen is middelhoog.

3 Veldonderzoek

3.1 Inleiding

Het veldonderzoek bestond voor de plangebieden buiten de historische kern van Renesse uit een inventariserend booronderzoek. Voor de locaties binnen de historische kern is controlerend booronderzoek uitgevoerd.

Oppervlaktekartering was niet mogelijk aangezien bijna alle plangebieden (bijna) volledig van bebouwing en oppervlakteverharding waren voorzien. Van de delen die wel toegankelijk is het maaiveld visueel geïnspecteerd.

3.2 Methode inventariserend booronderzoek en controlerend booronderzoek

In alle plangebieden zijn de boringen zoveel mogelijk over het plangebied verspreid. Er is per boring dubbel geboord met een Edelmanboor met een diameter van 12 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen.

De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen.

3.2.1 Hogezoom 100

Tijdens het veldonderzoek in plangebied Hogezoom 100 zijn 3 boringen gezet. Er is geboord op en rond de locaties waar de drie woningen gerealiseerd zullen worden op basis van de door de gemeente verstrekte schets van de voorgenomen nieuwbouw. De boringen bevinden zich bovendien verspreid over het plangebied (figuur 2). In plangebied Hogezoom 100 is geboord tot maximaal 2,6 m -Mv.

3.2.2 Hogezoom 141b

Tijdens het veldonderzoek zijn 3 boringen gezet. De boringen zijn zoveel mogelijk verspreid over het plangebied, voor zover de dichte aanwezigheid van kabels en leidingen in de ondergrond dat toeliet (figuur 3). In plangebied Hogezoom 141b is geboord tot maximaal 3,0 m -Mv.

3.2.3 Kabbelaarsweg 2

Tijdens het veldonderzoek zijn 2 boringen gezet. De boringen zijn zoveel mogelijk verspreid over het plangebied, voor zover de bebouwing, de moeilijk verwijderbare oppervlakteverharding en de kabels en leidingen in de ondergrond dat toelieten (figuur 4). De locatiekeuze voor de boorpunten was erg beperkt aangezien het grootste deel van het plangebied van bebouwing en van moeilijk verwijderbare oppervlakteverharding voorzien is. Boring 1 is gesitueerd in de tuin van de woning die zich in het zuidwestelijk deel van het plangebied bevindt. Deze boring valt precies tussen 2 locaties waar nieuwbouw gepland is. Boring 2 bevindt zich tussen de rand van het bedrijf voor bouwmaterialen en de rand van het plangebied. In plangebied Kabbelaarsweg 2 is geboord tot maximaal 2,75 m -Mv.

3.2.4 Lindelaan 25

Tijdens het veldonderzoek zijn 2 boringen gezet. De boringen zijn gezet op de locaties waar nieuwbouw gepland is in de, door de gemeenteraad verkozen, inrichtingsvariant. Bovendien zijn de boringen zoveel mogelijk over het plangebied verspreid voor zover de oppervlakteverharding en de aanwezige containeropslag dat toelieten (figuur 5). In plangebied Lindelaan 25 is geboord tot maximaal 2,75 m -Mv.

3.2.5 Kromme Reke 9

Tijdens het veldonderzoek zijn 3 boringen gezet. De boringen zijn zoveel mogelijk over het plangebied verspreid. Boring 1 en 3 bevinden zich in een groenstrook binnen het plangebied. Boring 2 ligt in een deel van het plangebied dat van oppervlakteverharding voorzien is (figuur 6). Deze boring kon tot slechts 1,0 m -Mv gezet worden aangezien er op ondoordringbaar puin gestuit werd. In plangebied Kromme Reke 9 is geboord tot maximaal 3,7 m -Mv.

3.2.6 Hogezoom 175

Tijdens het veldonderzoek zijn 2 boringen gezet. De boringen zijn, voor zover de aanwezigheid van kabels en leidingen in de ondergrond dat toeliet, zoveel mogelijk over het plangebied verspreid (figuur 7). In plangebied Hogezoom 175 is geboord tot maximaal 3,0 m -Mv.

3.3 Resultaten inventariserend en controlerend booronderzoek

3.3.1 Geologie en bodem

Hogezoom 100

De ondergrond van het plangebied bestaat tot circa 0,6 m -Mv uit een verstoorde laag (bruin)grijs, zwak siltig, matig grof zand. Hieronder bevindt zich, tot ca. 1,0 m -Mv, kalkloos, matig fijn, zwak siltig zand met enkele Fe-

vlekken. De kleur varieert tussen (donker)bruingrijs en lichtgeelgrijs. Dit pakket heeft blijkbaar lang genoeg aan de oppervlakte gelegen om ontkalkt te raken en zou geschikt geweest kunnen zijn voor bewoning. Vanaf ca. 1,0 m –Mv is lichtgrijs, zwak siltig, zand aangetroffen. Dit zand is kalkrijk en matig fijn. Er kon niet dieper geboord worden dan 2,6 m –Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep. Al het opgeboorde materiaal is geïnterpreteerd als Jonge Duin- en Strandzanden.

Hogezoom 141b

De ondergrond van het plangebied bestaat tot circa 0,2 m –Mv uit een verstoorde laag bruingrijs, zwak tot matig siltig zand. In boring 1 reikt de verstoring tot 0,9 m –Mv. Hieronder bevindt zich, tot ca. 1,4 m –Mv, kalkloos, zwak siltig zand met enkele Fe-vlekken. Het zand is grotendeels matig grof. De kleur varieert tussen bruingrijs en (licht)geelgrijs. Dit pakket heeft blijkbaar lang genoeg aan de oppervlakte gelegen om ontkalkt te raken en zou geschikt geweest kunnen zijn voor bewoning. Vanaf ca. 1,4 m –Mv is (licht)grijs, zwak siltig, matig grof zand aangetroffen. Dit zand is kalkrijk en bevat schelpresten. In boring 3 is in dit zandpakket een dun laagje zwak kleiig veen aangetroffen. Dit wijst op een mogelijke plaatselijke vernatting. Er kon niet dieper geboord worden dan 3,0 m –Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep. Al het opgeboorde materiaal is geïnterpreteerd als Jonge Duin- en Strandzanden.

Kabellaarsweg 2

De ondergrond van het plangebied bestaat tot circa 0,2 m –Mv uit een verstoorde, vlekkerige, laag bruingrijs, zwak tot matig siltig zand. In dit matig grove zand, dat enigszins humeus is, zijn enkele recente puinspikkels aangetroffen. Hieronder bevindt zich, tot ca. 0,75 m –Mv, kalkloos, zwak siltig zand met enkele Fe-vlekken. Het zand is matig fijn tot matig grof. De kleur varieert tussen lichtbruingrijs en lichtgeelgrijs. Dit pakket heeft blijkbaar lang genoeg aan de oppervlakte gelegen om ontkalkt te raken en zou geschikt geweest kunnen zijn voor bewoning. Vanaf ca. 0,75 m –Mv is licht(blauw)grijs, zwak siltig, matig fijn tot matig grof zand aangetroffen. Dit zand is kalkrijk en enigszins humeus. Het bevat schelpresten en plantenresten. In boring 1 is in dit zandpakket een dun laagje sterk kleiig veen aangetroffen. Dit wijst op een mogelijke plaatselijke vernatting. Er kon niet dieper geboord worden dan 2,75 m –Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep. Al het opgeboorde materiaal is geïnterpreteerd als Jonge Duin- en Strandzanden.

Lindelaan 25

De ondergrond van het plangebied bestaat tot ca. 0,45 m –Mv uit een verstoorde, vlekkerige, laag bruingrijs, zwak tot matig siltig zand. In dit matig fijne zand, dat enigszins humeus is, zijn enkele recente puinspikkels aangetroffen. Tussen 0,2 en 0,4 m –Mv bevindt zich een laag die bijna volledig bestaat uit recent bouwpuin. Onder het verstoorde pakket bevindt

zich tot ca. 1,1 m -Mv kalkloos, zwak siltig zand met enkele Fe-vlekken. Het zand is matig fijn. De kleur varieert tussen bruingrijs en lichtgrijsgeel. Dit pakket heeft blijkbaar lang genoeg aan de oppervlakte gelegen om ontkalkt te raken en zou geschikt geweest kunnen zijn voor bewoning. Vanaf ca. 1,1 m -Mv is licht(groen)grijs, zwak siltig, matig fijn tot matig grof zand aangetroffen. Dit zand is kalkrijk en bevat schelpresten. Er kon niet dieper geboord worden dan 2,75 m -Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep. Al het opgeboorde materiaal is geïnterpreteerd als Jonge Duin- en Strandzanden.

Kromme Reke 9

De ondergrond van het plangebied bestaat tot ca. 0,2 m -Mv uit een laag opgebracht zand. Hieronder bevindt zich tot ca. 1,75 m -Mv een donkerbruingrijs pakket dat bestaat uit een afwisseling van matig tot sterk siltige zandlagen, sterk zandige kleilagen en zwak zandige kleilagen. Tot ca. 1,2 m -Mv zijn deze lagen zwak grindig en bevatten recent bouwpuin. In boring 1 zijn vanaf 1,2 m -Mv kleine aardewerkfragmenten en archeologisch puin aangetroffen en tussen 1,4 en 1,5 m -Mv is (onbewerkt) hout opgeboord. Vanaf ca. 1,75 m -Mv is schoon, natuurlijk, materiaal aangetroffen. Dit bestaat uit groengrijs en (donker)bruingrijs, zwak tot matig siltig zand dat schelpresten bevat. In boring 3 is in dit zand is op 1,8 m -Mv een dun zwartgrijs laagje aangetroffen, dat mogelijk organisch materiaal bevat. Er kon niet dieper geboord worden dan 3,0 tot 3,7 m -Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep.

Hogezoom 175

De ondergrond van het plangebied bestaat tot ca. 0,7 m -Mv uit een verstoorde, laag bruingrijs, zwak tot matig siltig zand. In dit matig fijne zand, dat enigszins humeus is, zijn enkele recente baksteenfragmenten aangetroffen. Onder het verstoorde pakket bevindt zich tot ca. 1,4 m -Mv kalkloos, zwak siltig zand. Het zand is grotendeels matig fijn. De kleur varieert tussen bruingrijs en lichtgrijs. Dit pakket heeft blijkbaar lang genoeg aan de oppervlakte gelegen om ontkalkt te raken en zou geschikt geweest kunnen zijn voor bewoning. Vanaf ca. 1,4 m -Mv is lichtgrijs, zwak siltig, matig grof zand met enkele Fe-vlekken aangetroffen. Dit zand is kalkrijk en bevat schelpresten. Er kon niet dieper geboord worden dan 3,0 m -Mv aangezien het zand uit het boormateriaal liep. Al het opgeboorde materiaal is geïnterpreteerd als Jonge Duin- en Strandzanden.

3.3.2 Archeologie

Hogezoom 100

Tijdens het veldonderzoek zijn in plangebied Hogezoom 100 geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Hogezoom 141b

Tijdens het veldonderzoek zijn in plangebied Hogezoom 141b geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Kabellaarsweg 2

Tijdens het veldonderzoek zijn in plangebied Kabellaarsweg 2 geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Lindelaan 25

Tijdens het veldonderzoek zijn in plangebied Kabellaarsweg 2 geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Kromme Reke 9

Tijdens het veldonderzoek zijn in 2 van de 3 boringen archeologische indicatoren aangetroffen (figuur 6; bijlagen 5 en 7). De meeste archeologische indicatoren zijn aangetroffen in een laag donker bruingrijze, sterk zandige klei tussen 1,2 en 1,6 m -Mv (boring 1) in het westen van het plangebied. Het lijkt te gaan om een kleine concentratie archeologisch materiaal uit de Nieuwe tijd (bijlage 7). Het aangetroffen aardewerk is roodbakend en een aantal fragmenten is geglazuurd. Het aardewerk is sterk gefragmenteerd. Nadere datering of bepaling van vaatwerktype is dan ook niet mogelijk. Behalve aardewerkfragmenten werd ook een mesheft en een bouwpuinfragment aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het om een IJsselsteentje. Tussen 1,4 en 1,5 m -Mv is (onbewerkt) hout aangetroffen. In boring 1 bleek de ondergrond van het plangebied tot 1,9 m -Mv verstoord te zijn. Vanaf 1,9 m -Mv wordt onverstoord moedermateriaal zonder archeologische resten aangetroffen.

In boring 3, in het noordoosten van het plangebied, is op een diepte van 1,6 m -Mv een klein fragment roodbakend geglazuurd aardewerk aangetroffen (bijlage 7). Ook dit fragment is waarschijnlijk in de Nieuwe tijd te plaatsen. Het aangetroffen materiaal hoort waarschijnlijk bij de (Nieuwe tijd) bewoning aan de Kromme Reke.

Vindplaats 1-RAAP-objectnummer: SKLH-Kromme Reke 9- 01

1. **ARCHIS-vondstmeldingsnummer:** 437
2. **Coördinaten:** 43.698/417.191; **Kaartblad:** 64G
3. **Gemeente:** Schouwen-Duiveland; **Toponiem:** Kromme Reke 9
4. **Maaiveld:** oppervlakteverharding en groenstrook
5. **Geomorfologie:** onbekend. Waarschijnlijk lage kustduinen met bijbehorende vlakten en laagten, vlakten ontstaan door afgraving en/of egalisatie van duinen of kustduinglooiingen.
6. **Hoogte maaiveld t.o.v. NAP:** onbekend
7. **Complextype:** nederzetting (waarschijnlijk)
8. **Datering:** Nieuwe tijd

9. Vondsten: uitsluitend vondsten uit boringen

10. Diepteligging archeologische laag/vondsten: ca. 110-160 cm -Mv

11. Globale omvang vindplaats: onbekend

Hogezoom 175

Tijdens het veldonderzoek zijn in plangebied Kabbelaarsweg 2 geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

4.1.1 Hogezoom 100

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Hogezoom 100 te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden (§ 2.2). Het veldonderzoek heeft geen archeologische resten opgeleverd. De bodem is in het plangebied tot circa 0,6 m -Mv matig verstoord. Het is te verwachten dat de aanleg van het tuincentrum en van de bedrijfspanden, die zich nu in het plangebied bevinden, de bodem verstoord heeft. De diepte van deze verstoring is niet bekend. Op grond van het bovenstaande worden in het plangebied, binnen 2,6 m -Mv, geen vindplaatsen verwacht.

4.1.2 Hogezoom 141b

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Hogezoom 141b te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Op basis van de ligging van het plangebied, dicht bij de historische kern van Renesse, zou de verwachting voor laat-middeleeuwse sporen ook hoog kunnen zijn (zie § 2.2). Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden (§ 2.2). Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn echter geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen. De bodem is in het plangebied tot circa 0,2 m -Mv matig verstoord. Het is te verwachten dat de aanleg van het pand van gemeentewerken, dat zich nu in het plangebied bevindt, de bodem verstoord heeft. De diepte van deze verstoring is niet bekend. Op grond van het bovenstaande worden in het plangebied, binnen 3,0 m -Mv, geen vindplaatsen verwacht.

4.1.3 Kabbelaarsweg 2

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Kabbelaarsweg 2 te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een middelhoge archeologische verwachting voor

vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden (§ 2.2). Het veldonderzoek heeft geen archeologische resten opgeleverd. De bodem is in het plangebied tot circa 0,2 m -Mv matig verstoord. Het is te verwachten dat de aanleg van het bedrijf voor bouwmaterialen, dat een zeer groot deel van het plangebied bedekt, evenals de woning aan Hogezoom 105, de bodem verstoord heeft. De diepte van deze verstoring is niet bekend. Op grond van het bovenstaande worden in het plangebied, binnen 2,75 m -Mv, geen vindplaatsen verwacht.

4.1.4 Lindelaan 25

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Lindelaan 25 te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden (§ 2.2). Het veldonderzoek heeft geen archeologische resten opgeleverd. De bodem is in het plangebied tot circa 0,45 m -Mv matig verstoord. Het is te verwachten dat de aanleg van het vervoer- en containerbedrijf, dat zich in het plangebied bevindt, de bodem verstoord heeft. De diepte van deze verstoring is niet bekend. Op grond van het bovenstaande worden in het plangebied, binnen 2,75 m -Mv, geen vindplaatsen verwacht.

4.1.5 Kromme Reke 9

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Kromme Reke 9 te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden. In overeenstemming met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (§ 2.2) is in het plangebied is tijdens het controlerend booronderzoek 1 archeologische vindplaats uit de Nieuwe tijd aangetroffen. De omvang van de vindplaats kon tijdens het controlerend booronderzoek niet vastgesteld worden. Waarschijnlijk gaat het om een concentratie materiaal die bij de (Nieuwe tijd) bewoning aan de Kromme Reke hoort. Het materiaal bevindt zich tussen 1,1 en 1,6 m -Mv. Aangezien op de vindplaats bodemverstoringen tot ca. 1,9 m -Mv zijn waargenomen en het aangetroffen aardewerk zeer sterk gefragmenteerd is, lijken de gaafheid en conservering van de vindplaats niet erg goed te zijn. Het is bovendien te verwachten dat de aanleg van bebouwing, die zich in het plangebied bevindt, de bodem verstoord heeft. De diepte van deze verstoring is niet bekend.

4.1.6 Hogezoom 175

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Hogezoom 175 te Renesse (gemeente Schouwen-Duiveland) een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe tijd. Gezien de diepte van het booronderzoek zouden vooral archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht kunnen worden (§ 2.2). Het veldonderzoek heeft geen archeologische resten opgeleverd. De bodem is in het plangebied tot circa 0,7 m -Mv matig verstoord. Op grond van het bovenstaande worden in het plangebied, binnen 3,0 m -Mv, geen vindplaatsen verwacht.

4.2 Aanbevelingen

4.2.1 Hogezoom 100

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd wanneer zij niet dieper reiken dan ca. 2,6 m -Mv. Er zijn tot die diepte geen archeologische waarden aangetroffen die schade zouden kunnen ondervinden van bodemingrepen in kader van de ontwikkeling van het terrein.

4.2.2 Hogezoom 141b

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd wanneer zij niet dieper reiken dan ca. 3,0 m -Mv. Er zijn tot die diepte geen archeologische waarden aangetroffen die schade zouden kunnen ondervinden van bodemingrepen in kader van de ontwikkeling van het terrein.

4.2.3 Kabellaarsweg 2

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd wanneer zij niet dieper reiken dan ca. 2,75 m -Mv. Er zijn tot die diepte geen archeologische waarden aangetroffen die schade zouden kunnen ondervinden van bodemingrepen in kader van de ontwikkeling van het terrein. Voor de herinrichting van plangebied Kabellaarsweg 2 waren door de gemeente twee inrichtingsvarianten voorgesteld. Vanuit archeologisch oogpunt maakt het geen verschil welke variant gekozen wordt. De voorkeursvariant van de gemeenteraad kan op archeologische gronden uitgevoerd worden. De locatie van de aan te leggen woningen is op beide

varianten hetzelfde. In het noordwesten van het plangebied zijn 3 woningen gepland in de zone waar zich nu het bedrijf voor bouwmaterialen bevindt. Dit deel van het plangebied is door de aanleg van dit bedrijf reeds (tot onbekende diepte) verstoord.

4.2.4 Lindelaan 25

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd wanneer zij niet dieper reiken dan ca. 2,75 m -Mv. Ook voor plangebied Lindelaan 25 waren twee inrichtingsvarianten voorgesteld. Vanuit archeologisch oogpunt maakt het geen verschil welke variant gekozen wordt. De voorkeursvariant van de gemeenteraad kan op archeologische gronden uitgevoerd worden.

4.2.5 Kromme Reke 9

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek en het controlerend booronderzoek wordt aanbevolen de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van de archeologische resten nader vast te stellen door middel van een archeologisch vervolgonderzoek. Hoewel delen van het plangebied tot ca. 1,9 m -Mv verstoord zijn is het niet zeker of dit voor het hele plangebied geldt. Het is ook niet duidelijk of alle archeologische resten in het hele plangebied zich op dieptes vanaf 1,1 m -Mv bevinden. De verstoring en de omvang van de vindplaats zouden vastgesteld moeten worden voordat uitspraken gedaan kunnen worden of toekomstige bodemingrepen schade aan de archeologische resten in het plangebied gaan toebrengen. Bovendien kan archeologisch vervolgonderzoek meer licht werpen op de aard en de context van de archeologische resten in het plangebied. Op verzoek van de gemeente zou archeologisch onderzoek de inrichtingsmogelijkheden van het nog open erf in het plangebied moeten aantonen. Hiervoor is archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleufonderzoek het meest wenselijk. Deze proefsleuf kan worden aangelegd van het zuidwestelijk deel naar het noordoostelijk deel van het plangebied (figuur 6). Voor dit onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat goedgekeurd moet worden. Deze goedkeuring kan plaatsvinden door het bevoegd gezag, in deze de gemeente Schouwen-Duiveland. De provinciaal archeoloog van Zeeland, drs. R.M. van Dierendonck (Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland), kan hierbij als adviseur optreden. Op basis van de resultaten van dat onderzoek kan een verdere strategie worden bepaald. Afhankelijk van de aard en conserveringstoestand van eventueel aanwezige archeologische resten kan dan het volgende worden besloten:

- vervolgonderzoek is niet noodzakelijk;

- aangetroffen archeologische waarden dienen ingepast/behouden te worden;
- tijdens eventueel toekomstige sloop- en graafwerkzaamheden dient archeologische begeleiding plaats te vinden;
- de aangetroffen resten dienen onderzocht en gedocumenteerd te worden middels een uitgebreide, volledige archeologische opgraving.

4.2.6 Hogezoom 175

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd wanneer zij niet dieper reiken dan ca. 3,0 m -Mv.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog, drs. R.M. van Dierendonck.

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties.* Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Dierendonck, R.M., van, 2004.** *Programma van Eisen voor inventariserend veldonderzoek in gebieden met jonge duinen op veen (IKAW middelhoog); Programma van Eisen voor AMK-terreinen zijnde kernen van hoge archeologische waarde.* Programma's van Eisen, opgesteld door de provinciaal archeoloog van Zeeland (maart 2004).
- DLO-Staring Centrum/Stiboka, 1994.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 42 West-42 Oost, Zierikzee.* DLO-Staring Centrum/Stiboka, Wageningen.
- DLO-Staring Centrum/RGD, 1991.** *Geomorfologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 42, Zierikzee.* DLO-Staring Centrum, Wageningen, Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Kekem, A.J. van (eindredactie), 2003,** Het ABC van het Landinrichtingsgebied Schouwen-West. Een integraal bodemkundig-hydrologisch en cultuurhistorisch onderzoek. *Alterra-rapport 317.* Alterra, Wageningen
- Kuyper, J., 1866.** *Gemeente Atlas van de Provincie Zeeland.* Herdruk in 1986 door B.V. Foresta, Groningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters.* Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- RGD, 1970.** *Geologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 42, Schouwen-Duiveland.* Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- ROB, 2001.** *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart.* Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).

Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.0. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote historische provincie atlas 1:25.000: Zeeland 1856-1858*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische Monumenten Kaart
AWN	Archeologische Werkgroep Nederland
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
SCEZ	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland

Verklarende woordenlijst

Calais (-afzettingen)	Mariene afzettingen uit het Boreaal, Atlanticum en Subboreaal ('oude zeelei').
Duinkerke (afzettingen)	Mariene afzettingen uit het Subboreaal en Subatlanticum ('jonge zee-kei').
Hollandveen	In het Subboreaal gevormd veen in laag-Nederland (ca. 5000-3000 jaar voor Chr.).
Jonge duinen	Langs de kust gelegen duingordel welke is gevormd tussen de 12 ^e en de 16 ^e eeuw.
Motte	Type laat-middeleeuws kasteel (vaak een ronde burcht met toren) waarvoor het kenmerkend is dat het is geplaatst op een meestal kleine, kunstmatige verhoging.
Oude Duinen	Relatief lage duinen welke zijn ontstaan op de strandwallen voor de Hollandse kust van circa 3500 voor Chr. tot de Romeinse tijd. Thans onder en ten oosten van de jonge duinen gelegen Oudland.
Vliedberg	Kunstmatige heuvel waarop men bij overstromingen kon vluchten (m.n. in Zeeland).

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. De ligging van de plangebieden (rode circels); inzet: de ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Boorpuntenkaart Hogezoom 100.

Figuur 3. Boorpuntenkaart Hogezoom 141b.

Figuur 4. Boorpuntenkaart Kabbelaarsweg 2.

Figuur 5. Boorpuntenkaart Lindelaan 25.

Figuur 6. Resultaten booronderzoek Kromme Reke 9.

Figuur 7. Boorpuntenkaart Hogezoom 175.

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 100.

Bijlage 2. Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 141b.

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen plangebied Kabbelaarsweg 2.

Bijlage 4. Boorbeschrijvingen plangebied Lindelaan 25.

Bijlage 5. Boorbeschrijvingen plangebied Kromme Reke 9.

Bijlage 6. Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 175.

Bijlage 7. Vondstbeschrijvingen plangebied Kromme Reke 9.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 100.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-60	Algemeen: <i>kleur:</i> grijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> opgebrachte grond
60-110	Algemeen: <i>kleur:</i> grijs Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn Bodemkundig: enkele Fe-vlekken Opmerking: vlekkelig met zwart
110-260	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-15	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord Opmerking: gevlekt; bijmengsel: klei brokjes
15-60	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruin Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkloos Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
60-80	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkloos Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
80-90	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: veel Fe-vlekken
90-100	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
100-260	Algemeen: <i>kleur:</i> paarsgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkrijk Bodemkundig: volledig gereduceerd

boring: 3

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-30	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord
30-60	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
60-100	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkloos Bodemkundig: veel Fe-vlekken
100-260	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkrijk Bodemkundig: volledig gereduceerd

Bijlage 2: Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 141b.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-90	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, zeer fijn Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor
90-130	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
130-250	Algemeen: <i>kleur:</i> groengrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: volledig gereduceerd
250-275	Algemeen: <i>kleur:</i> groengrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: volledig gereduceerd Opmerking: guts loopt leeg

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-20	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig grindig, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord
20-100	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs

- 100-140**   **Lithologie:** zand, zwak siltig, zwak humeus, matig grof
Algemeen: *kleur:* geelgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
- 140-250**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
- 250-275**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: guts loopt leeg

boring: 3

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,

opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

- 0-20**   **Algemeen:** *kleur:* lichtbruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, *interpretatie:* opgebrachte grond
- 20-90**   **Algemeen:** *kleur:* bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
- 90-110**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
- 110-150**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
- 150-200**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
- 200-220**   **Algemeen:** *kleur:* grijs, *aard ondergrens:* erosief (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
- 220-225**   **Algemeen:** *kleur:* bruin, *aard bovengrens:* erosief (<0,3 cm)
Lithologie: veen, zwak kleiig, veen (niet gedifferentieerd)
- 225-300**   **Algemeen:** *kleur:* grijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk

Bijlage 3: Boorbeschrijvingen plangebied Kabbelaarsweg 2.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-20	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
20-50	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig grof Bodemkundig: enkele Fe-vlekken Opmerking: vlekkerig
50-70	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkloos Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
70-210	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtblauwgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkrijk Bodemkundig: volledig gereduceerd Opmerking: vlekkerig met bruin
210-215	Algemeen: <i>kleur:</i> bruin Lithologie: veen, sterk kleilig, veen (niet gedifferentieerd), schelpengruis (niet gedifferentieerd) Opmerking: LSR: restje veen, klein bandje, niet intacte top, mogelijk wijzend op locale vernatting
215-250	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, kalkrijk

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-25	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord Opmerking: gevlekt
25-50	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord Archeologie: <i>bouwpuin:</i> enkel fragment Opmerking: gevlekt
50-80	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgeelgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkloos Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

- 80-205   **Archeologie:** *bouwpuin*: enkel fragment
Algemeen: *kleur*: lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
- 205-225   **Archeologie:** *bouwpuin*: enkel fragment
Algemeen: *kleur*: lichtbruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, matig fijn, schelpengruis (niet gedifferentieerd), spoor plantenresten (niet gedifferentieerd)(0-1%), kalkrijk
- 225-275   **Algemeen:** *kleur*: bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, matig fijn, schelpengruis (niet gedifferentieerd), spoor plantenresten (niet gedifferentieerd)(0-1%), kalkrijk

Bijlage 4: Boorbeschrijvingen plangebied Lindelaan 25.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

- 0-25   **Algemeen:** *kleur*: bruin
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: *interpretatie*: verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald*: enkel fragment
Opmerking: modern bouwpuin
- 25-40   **Algemeen:** *kleur*: bruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, *interpretatie*: verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald*: fragmenten
Opmerking: gevlekt
- 40-50   **Algemeen:** *kleur*: donkergrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, *interpretatie*: verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald*: enkel fragment
- 50-90   **Algemeen:** *kleur*: bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, zwak humeus, matig fijn, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
- 90-120   **Algemeen:** *kleur*: lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
Opmerking: gevlekt
- 120-230   **Algemeen:** *kleur*: lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: gevlekt

230-275   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: gevlekt, guts loopt leeg

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-20   **Algemeen:** *kleur:* donkerbruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: *interpretatie:* verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald:* enkel fragment

20-40   **Lithologie:** zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: *interpretatie:* verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald:* veel fragmenten
Opmerking: puinlaag recent beton

40-70   **Algemeen:** *kleur:* bruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

70-100   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijsgeel
Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, kalkloos
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

100-160   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, kalkrijk
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

160-240   **Algemeen:** *kleur:* groengrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd

240-275   **Algemeen:** *kleur:* groengrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: guts loopt leeg

Bijlage 5: Boorbeschrijvingen plangebied Kromme Reke 9.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-15   **Algemeen:** *kleur:* donkerbruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, sterk humeus, matig fijn

- 15-40** **Bodemkundig: interpretatie:** opgebrachte grond
Algemeen: kleur: donkerbruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, sterk humeus, zwak grindig, matig fijn
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: bouwpuin onbepaald: veel fragmenten
Opmerking: recent puin; gevlekt
- 40-120** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig, zwak grindig
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: bouwpuin onbepaald: veel fragmenten
Opmerking: recent puin
- 120-140** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig, zwak grindig
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: aardewerk: enkel fragment, **bouwpuin: fragmenten, bouwpuin onbepaald:** veel fragmenten
Opmerking: metaal
- 140-150** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig, veel hout (> 10%)
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: aardewerk: enkel fragment, **bouwpuin: fragmenten, bouwpuin onbepaald:** fragmenten
- 150-160** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig, weinig hout (1-10%)
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: bouwpuin: enkel fragment, **bouwpuin onbepaald:** fragmenten
- 160-190** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: aardewerk: enkel fragment, **bouwpuin onbepaald:** enkel fragment
- 190-300** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig grof, schelpfragment (niet gedifferentieerd)
Opmerking: gevlekt
- 300-370** **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig grof, schelpfragment (niet gedifferentieerd)
Opmerking: gevlekt, guts loopt leeg

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

- 0-20** **Algemeen: kleur:** lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof

- 20-99 **Bodemkundig: interpretatie:** opgebrachte grond
Algemeen: kleur: donkergrijs
Lithologie: klei, sterk zandig
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Archeologie: bouwpuin onbepaald: fragmenten
Opmerking: baksteen, mortel, sintels
- 99-100 **Lithologie:** niet benoemd, niet benoemd
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: baksteen, mortel, sintels

boring: 3

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse, *opdrachtgever:* Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

- 0-70 **Algemeen: kleur:** bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, matig grof
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
- 70-100 **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, sterk zandig
Archeologie: aardewerk: enkel fragment, **bouwpuin onbepaald:** fragmenten
Opmerking: recent puin; aardewerk (Nieuwe tijd)
- 100-125 **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, zwak zandig
Archeologie: aardewerk: enkel fragment, **bouwpuin onbepaald:** fragmenten
Opmerking: recent puin; aardewerk (Nieuwe tijd)
- 125-160 **Algemeen: kleur:** donkerbruingrijs
Lithologie: klei, zwak zandig
Archeologie: onverbrand bot: enkel fragment, **bouwpuin onbepaald:** enkel fragment
Opmerking: recent puin
- 160-180 **Algemeen: kleur:** groengrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, **interpretatie:** verstoord
Opmerking: gevlekt
- 180-185 **Algemeen: kleur:** zwartgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof
Opmerking: laagje organisch materiaal?
- 185-195 **Algemeen: kleur:** bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof
- 195-200 **Algemeen: kleur:** bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, veenbrokken, matig grof
- 200-250 **Algemeen: kleur:** bruingrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof
Opmerking: gevlekt
- 250-300 **Algemeen: kleur:** bruingrijs

Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof

Opmerking: gevlekt, guts loopt leeg

Bijlage 6: Boorbeschrijvingen plangebied Hogezoom 175.

boring: 1

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,

opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-50	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, matig fijn Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment Opmerking: baksteen recent
50-80	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig humeus, matig fijn Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
80-100	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn
100-140	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkloos
140-150	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: enkele Fe-vlekken
150-250	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: enkele Fe-vlekken Opmerking: gevlekt
250-300	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk Bodemkundig: enkele Fe-vlekken Opmerking: gevlekt, guts loopt leeg

boring: 2

Datum: 3-8-2004, *provincie:* Zeeland, *gemeente:* Schouwen-Duiveland, *plaatsnaam:* Renesse,

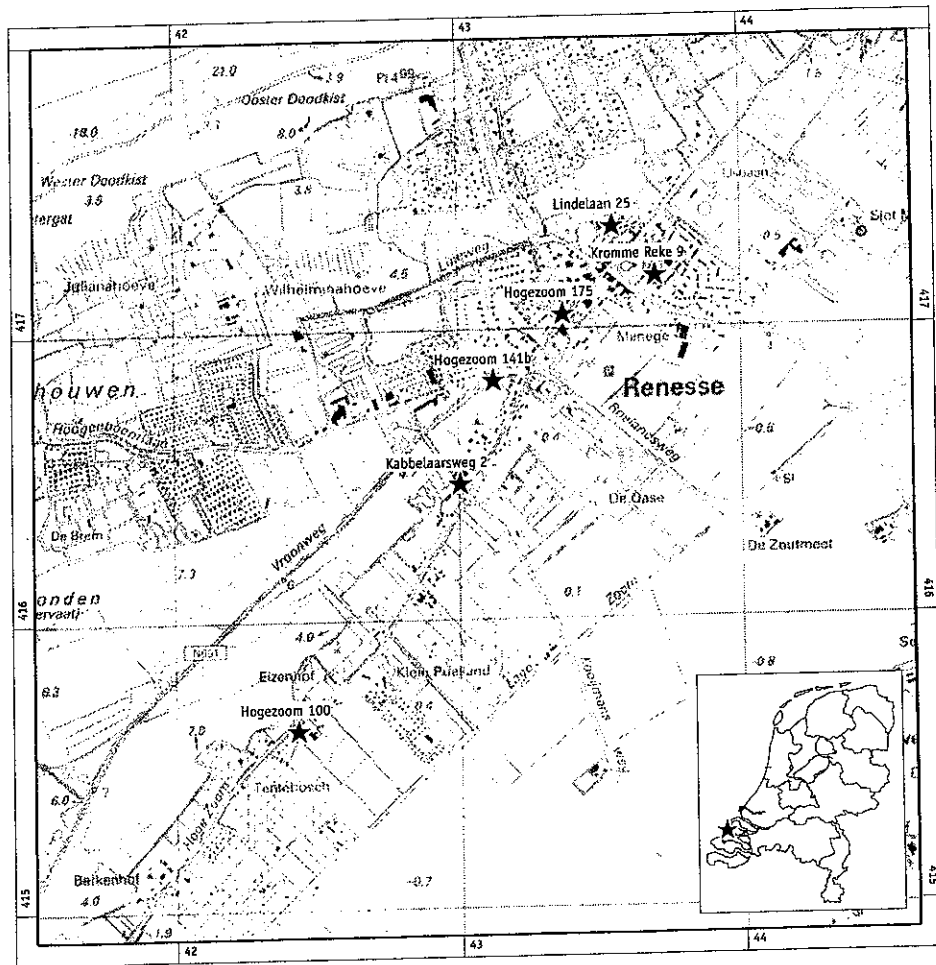
opdrachtgever: Gemeente Schouwen-Duiveland, *uitvoerder:* RAAP West

0-55	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
------	---

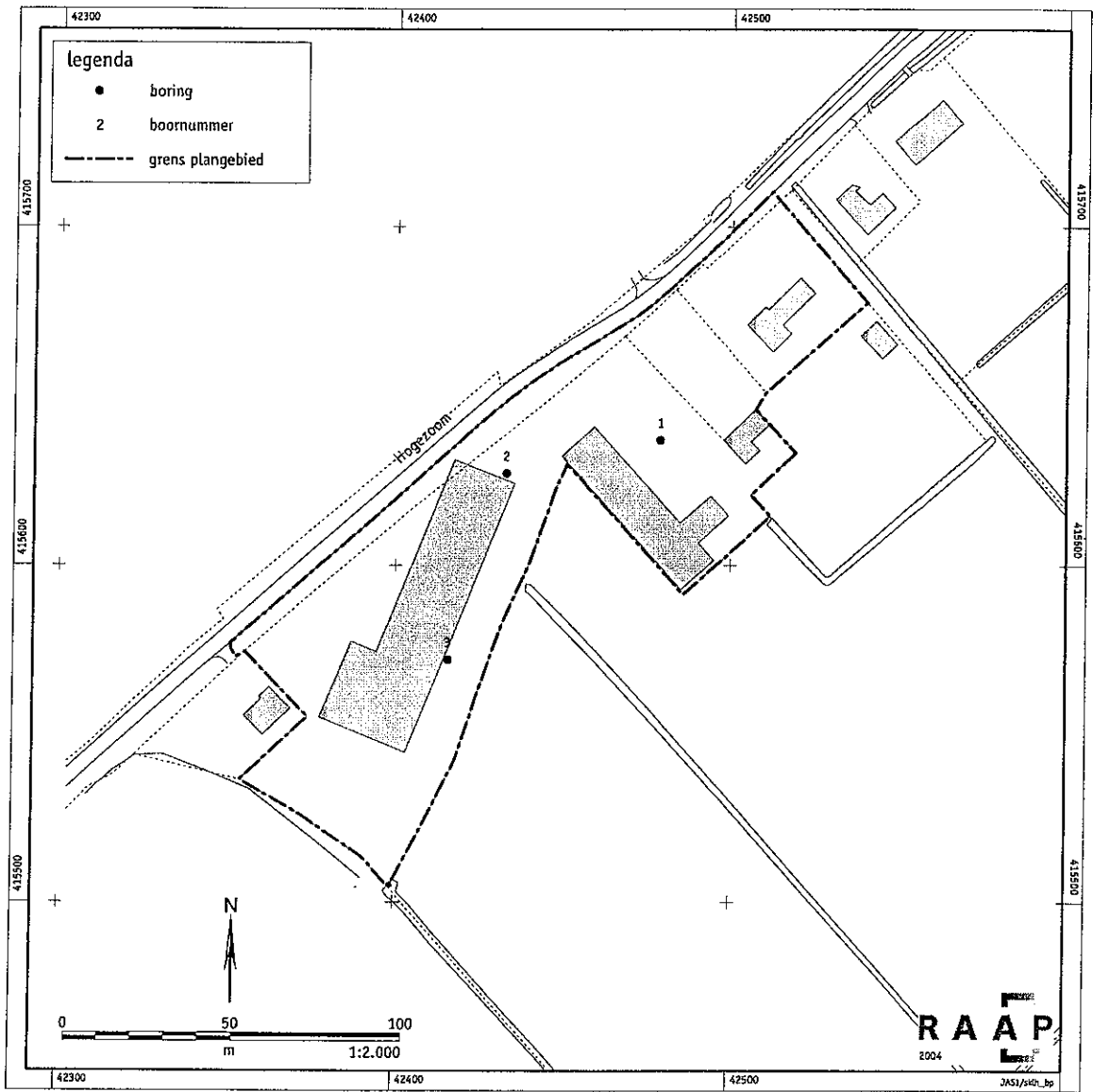
- 55-65**   **Lithologie:** zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
Bodemkundig: *interpretatie:* verstoord
Archeologie: *bouwpuin onbepaald:* enkel fragment
Opmerking: laagje met puinbrokjes; gele brokjes
- 65-80**   **Algemeen:** *kleur:* bruingrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig humeus, matig fijn
- 80-140**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkarm
- 140-230**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
- 230-300**   **Algemeen:** *kleur:* lichtgrijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig grof, schelpengruis (niet gedifferentieerd), kalkrijk
Opmerking: guts loopt leeg

Bijlage 7: Vondstbeschrijving plangebied Kromme Reke 9.

Boring	Diepte	Aantal	Fragment	Categorie	Opmerking	Datering
1	120-150	1	wand	roodbakkend	geglazuurd	Nieuwe tijd
1	120-150	1			IJsselsteentje, bouwpuinfragment	Nieuwe tijd
1	120-150	1			mesheft	onbekend
1	160	1	wand	roodbakkend	geglazuurd	Nieuwe tijd
1	160	2	wand	roodbakkend		Imeb-nta?
3	110	1	wand	roodbakkend	geglazuurd	Nieuwe tijd

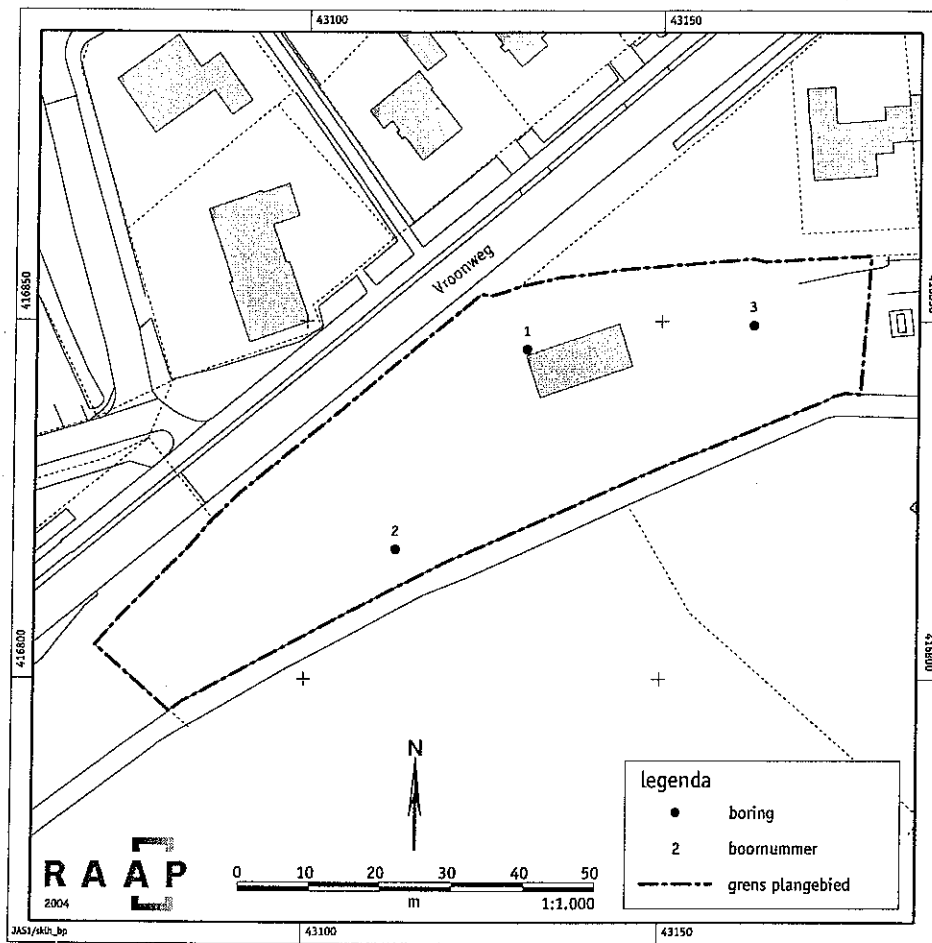

Figuur 1. De ligging van de plangebieden; inzet: ligging in Nederland

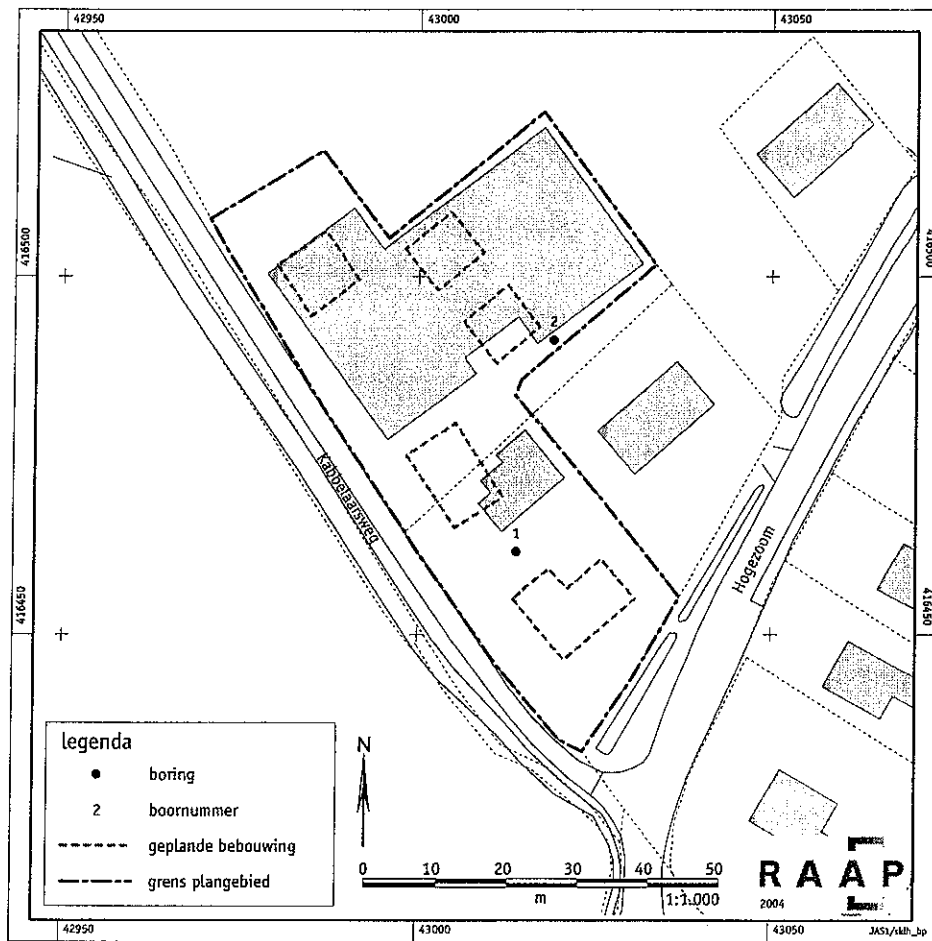

Figuur 2. Boorpuntenkaart Hogezoom 100.

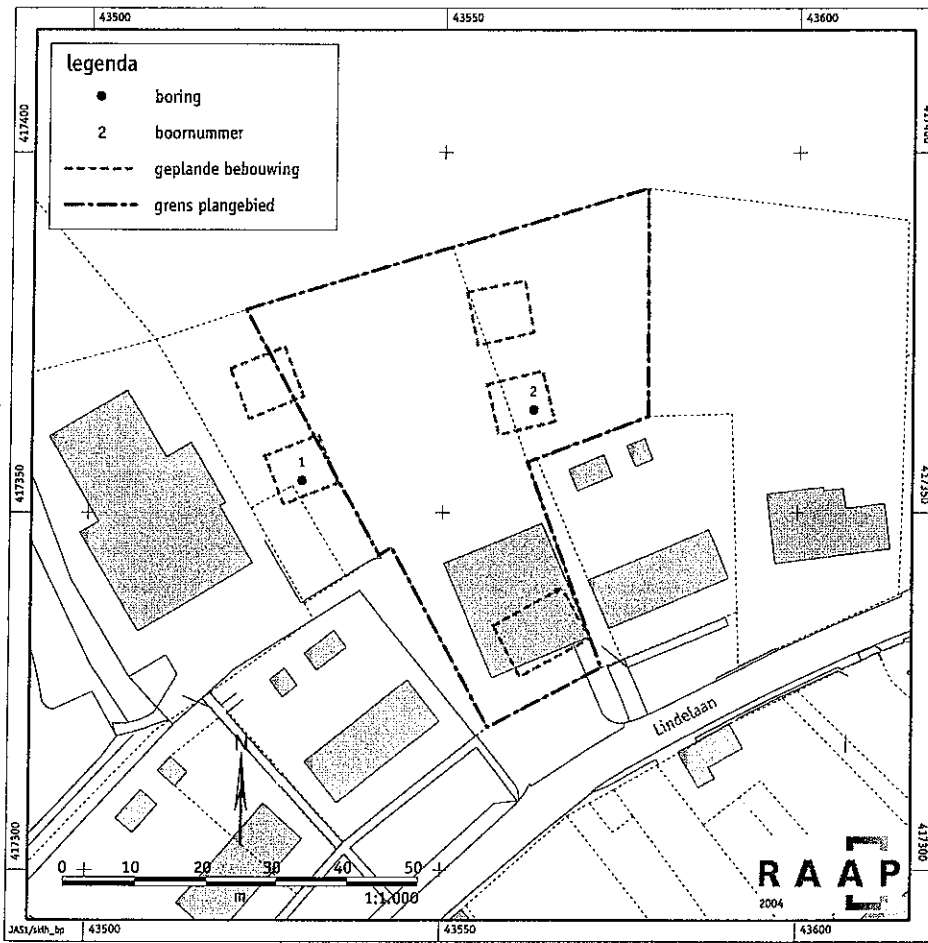

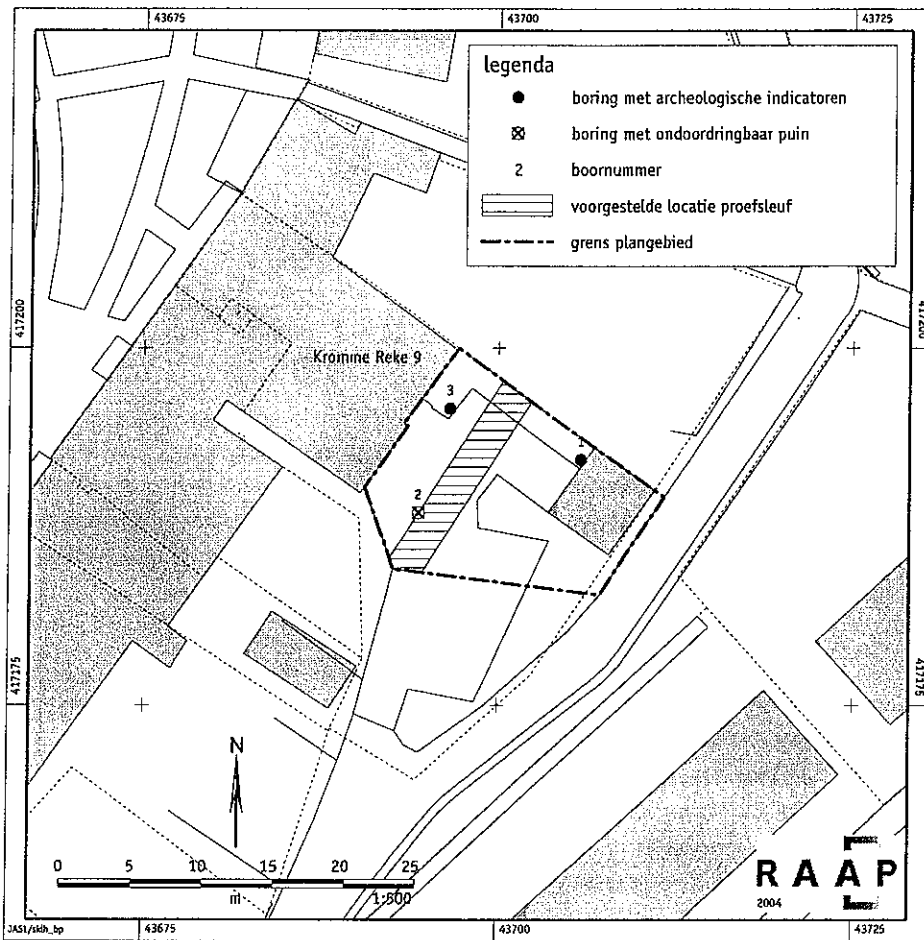
Figuur 3. Boorpuntenkaart Hogezoom 141b.

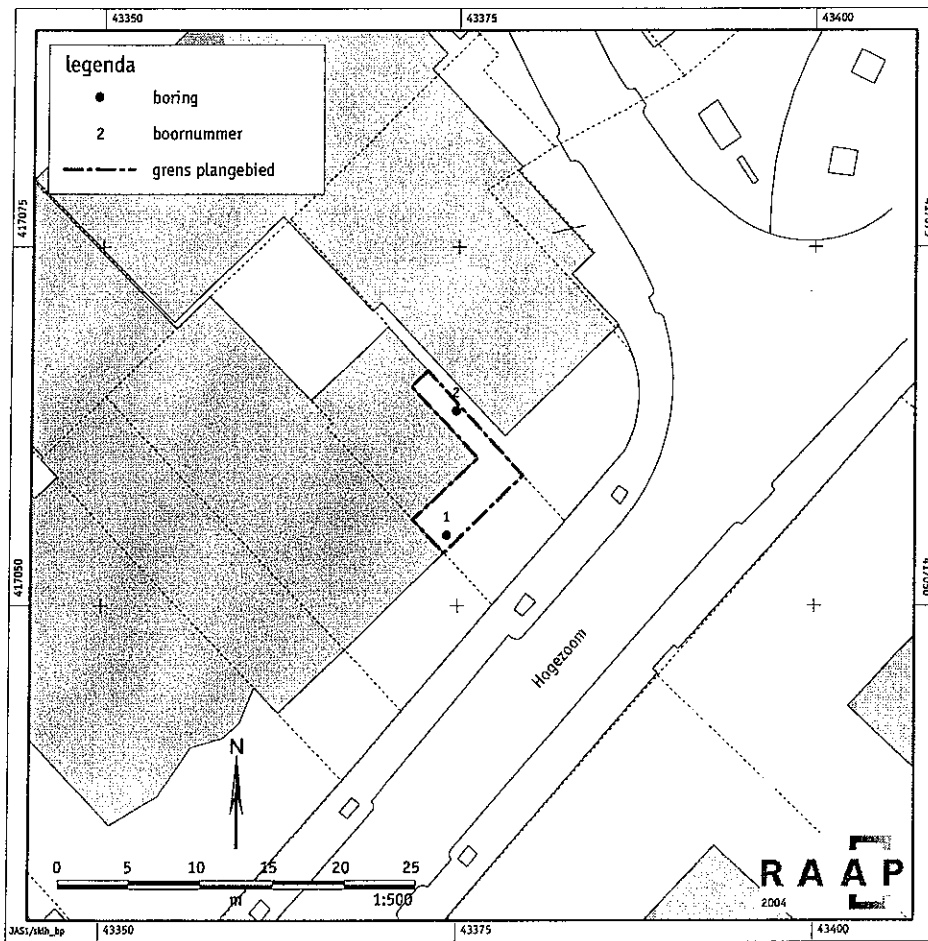
Figuur 4. Boorpuntenkaart Kabellaarsweg 2.

Figuur 5. Boorpuntenkaart Lindelaan 25.

Figuur 6. Resultaten booronderzoek Kromme Reke 9.

Figuur 7. Boorpuntenkaart Hogezoom 175.

